

Справа дитячої честі

Інтерв'ю з народним депутатом України
Павлом Унгуряном, ініціатором закону №3271 щодо
посилення боротьби з дитячою порнографією

Розмову веде Максим ЛУЖНИЙ

– *Пане Павле, що зміниться в Україні після того, як закон №3271 «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України (щодо протидії розповсюдженню дитячої порнографії)» набере чинності?*

– Фактично він уже працює, оскільки в МВС та Держкомінформатизації вивчають нові норми і готують підзаконні акти, щоб якнайшвидше розгорнути протидію небезпечному явищу. Відповідальність до 10 років позбавлення волі стане дуже серйозним сигналом для тих, хто ганебно заробляє на дитячій порнографії, зокрема для деякого з провайдерів телекомунікацій. Саме вони обслуговують механізми, за допомогою яких 80% дитячої порнографії розміщено в інформаційному просторі. Хоча насправді батьки, чії діти опинилися віч-на-віч із цим злочинцем, готові були піти на більш жорстке покарання. Втім, смертну кару в Україні заборонено.

– *Якою була перша реакція на закон? Чи правда, що вам погрожували під час затвердження законопроекту?*

– Доводилося стикатися з різним ставленням. Дивно було чути позицію провайдерів про те, що вони виступають проти дитячої порнографії, але боротися з нею не будуть. Мовляв, це – справа держави. Але, для порівняння, уявімо, що водії виступили проти наркотрафіку, але на державному кордоні не дозволили перевіряти авто на наявність наркотичних речовин...

Відтепер ст. 301 ККУ охоплює усе: ввезення на територію України, розповсюдження, виробництво продукції дитячої порнографії. Ми включаємо до Кримінального кодексу норму про покарання за всі прояви. А щоб чітко

окреслити дитячу порнографію, вводимо відповідний законодавчий термін до закону про суспільну мораль.

– *До речі, інтелігенція не сприйняла висновків Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі, що розцінила як «порнографічну продукцію» новий роман лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка...*

Кожна п'ята дитина, освоївши Інтернет, отримує від дорослих користувачів сексуальні пропозиції

– Я знаю про це, бо входжу до цієї комісії і особисто належу до прихильників радикальних заходів. Поступ українського суспільства фактично демонструє деградацію моральних цінностей. Проблеми, що їх ми маємо (аборти,

суїциди підлітків, дитяча наркоманія та СНІД), ставлять український етнос під загрозу. Серед усього цього дитяча порнографія – аж ніяк не місцева чи регіональна проблема. Україна входить до числа світових лідерів з країн-розповсюджувачів цього зла.

– *Тож у який спосіб Україна бере участь у боротьбі з дитячою порнографією у світі?*

– 20 років ми пасивно спостерігали за розвитком вітчизняного Інтернету. Настав час чіткіше окреслити правила для користувачів, і законодавство має бути готове до цього, так само як в інших країнах.

За останні роки центр виробництва дитячої порнографії перемістився з південно-східної Азії в пострадянські країни. Міграція залежить від того, наскільки врегульоване відповідне законодавство. Щойно в Китаї та Кореї за виготовлення цього продукту ввели смертну кару, одразу почалася міграція виробництва.

Боротися з цим недешево. У Євросоюзі на боротьбу з дитячою порнографією в Інтернеті виділяють 55 млн євро. У Британії з цією метою задіяні три сторони: користувачі, поліція та інтернет-провайдери. Щодня лише British Telecom блокує близько 35 тис. спроб перегляду дитячої порнографії.

– *У законі сказано, що боротьба з дитячою порнографією не потребуватиме додаткових витрат із держбюджету. Невже?*

– Базовий закон став першим кроком. Він не має давати відповідь на всі питання. Далі ми працюватимемо над забезпеченням технічних і фінансових аспектів,

у тому числі щодо технічного забезпечення МВС.

При перегляді бюджету обов'язково дамо поручення урядові. Основні кошти можуть надходити від зберігання інформації для можливості подальшого аналізу. Сподіваюся, це буде розв'язано Кабміном і Держкомінформом.

– *У сусідній країні створено мережу «комітетів тильтності», що відстежують подібні злочини. Як ви поставилися б до такої ініціативи в Україні?*

– Як до корисної спільної ініціативи користувачів і провайдерів. До речі, в Україні місцеві провайдери, поперше, вже запускають програму, яка дасть змогу блокувати доступ дітей до багатьох ресурсів. По-друге, провайдерів повідомляють (в онлайн-режимі) про наявність забороненої продукції. З'явилася загальнонаціональна ініціатива «Чистий Інтернет», яка передбачає об'єднання відомих людей і виробни-

ків програмного забезпечення, а також провайдерів.

– І останнє. Чи можна взагалі забезпечити законодавчу відповідальність за дитячу порнографію у розквіт правового нігілізму?

– Слава Богу, суспільство – це не тільки влада, а й церква, родина, освітні заклади... Тож, якщо не спрацювуватимуть юридичні норми, почнуть діяти моральні закони. Ними керуватимуться

батьки в сім'ї, вчителі в школі, мери міст, священники в церкві.

Я глибоко переконаний в тому, що здорова частина суспільства сприйме наш закон. Не підтримають хворі, залежні або ті, хто заробляють на цій ганебній справі... А надії правоохоронців, журналістів та політиків на те, що проблема не зачепила наших дітей, змусять батьків бути небайдужими і не дозволять ухвалювати помилкових рішень.

Свєн ЦАРЬКОВ,

фракція КПУ, співавтор закону

Україна посідає одне з чільних місць у світі за темпами зростання порушень прав дитини, дитячої експлуатації та розповсюдження продукції порнографічного характеру, створеної за участю дитини. Погодьтеся, вельми невтішна інформація. А в нашому Кримінальному кодексі за розповсюдження фотопродукції порнографічного характеру навіть не прописано відповідальності, практично не врегульовані питання відповідальності за втягування дітей у виготовлення та обіг такої продукції.

Законом, який нещодавно ухвалила Верховна Рада, передбачено покарання і для виробника, і для розповсюдвувача, а також кримінальне їх переслідування. Але скажу одразу: викоринити це зло за допомогою одного закону неможливо.

Виробники порнографічної продукції (а це – багатомільйонний бізнес з великими прибутками), на жаль, мають можливість відкупитися, оскільки у Феміди, як усі ми знаємо, очі зав'язані. Але ж треба з чогось починати. І тому такий крайній захід, як кримінальна відповідальність є, на мій погляд, цілком виправданим. Тим більше що вона застосовується до людей повнолітніх, які усвідомлюють, що роблять. І якщо така людина поширює порнографію, то таким чином приносить гроші тому бізнесу, який, можливо, завтра втягне туди її сестру чи брата. Наведу лише одну цифру: понад 42% порнографічної продукції у світі виробляється з використанням українських дітей.

З цим треба боротися глобально, через суспільство, суспільну мораль. Скажімо, у Мінську не побачите в кіосках журналів чи газет з оголеними

тілами. І починати слід зі школи, з обрання усяких там «міс». А закінчувати – телевізійним ефіром. Треба коригувати систему морального виховання цілого покоління. І, повторюся, хоча одним законом ми, на жаль, не зможемо все змінити докорінно, але за конкретний злочин, коли дитину використовують у розпусних сценах, коли поширюють дитячу порнографію, жорстко каратимемо. Бо хто має право садити дитину, створену для радості, для життя, на голку проституції та збочень?

Продовженням цього закону буде законопроект від Компартії, де ми взагалі виступаємо за смертну кару, яку пропонуємо застосовувати, зокрема, за згвалтування неповнолітніх. Мені здається, що ці питання навіть обговорювати зайве, навіть пояснювальної записки не треба.

Олена НАГУЛА,

дитячий психолог

Закон, про який ідеться, поза сумнівом, є актуальним і важливим для нашого суспільства. Однак він урегулює лише юридичний бік питання. На думку психологів, новий нормативний акт не має послабити позиції батьків щодо відповідальності за своїх дітей та усвідомлення негативного впливу на дитячу психіку. Батьки повинні підтримувати дружні, відверті стосунки з дітьми і водночас бути пильними й категоричними щодо того, чим цікавиться дитина, користуючись Інтернетом, на які саме сайти заходить, обмежувати та контролювати її доступ до загальної мережі Інтернету. Натомість деякі батьки вважають, що їх це не стосується, а дехто навіть нічого про це не знає.

Конче потрібно формувати адекватну громадську думку стосовно проблеми дитячої порнографії, стоячи на позиціях здорового глузду, загальнолюдських цінностей, норм моралі, християнських заповідей тощо. Приховування або ігнорування цієї проблеми в суспільстві призводить лише до її загострення. Натомість активне висвітлення її всіма засобами, постійне відповідне інформування суспільства формуватиме відповідальне ставлення до неї в соціумі. Згадана проблема стосується не лише дітей, які стали жертвами, а й тих, хто дивиться порно: це травмує і розбещує дитячу душу, негативно впливає на психіку дитини, на становлення її особистості.

Пропагування небайдужого ставлення до проблеми, на мій погляд, є дуже

важливим, оскільки це стосується кожного. Дозволю собі дати кілька порад.

Дорослим рекомендувала б навіть одноразово не заходити на порносайти просто з цікавості, адже тим самим вони підтримують розвиток порноіндустрії.

Психологам освітніх закладів варто було б включити у свою професійну діяльність відповідні просвітницькі та профілактичні бесіди. Слід пояснювати дітям, що не треба через страх та сором'язливість замовчувати будь-яку інформацію стосовно них самих або їхніх друзів, знайомих, що потрапили в біду чи просто надмірно цікавляться порносайтами.

Не забуваймо одного із золотих правил профілактики: краще почати (інформувати, пояснювати, навчати) на рік раніше, аніж на день пізніше.